

**DET KONGELIGE
KUNNSKAPSDEPARTEMENT**

Kunnskapsministeren

Stortinget
Karl Johansgate 22
0026 OSLO

Deres ref

Vår ref
23/1532-

Dato
29. mars 2023

Representantforslag 151 S (2022-2023) om behov for realfagssatsing

Representantene Hagerup, Harberg, Jønnes, Sanner og Solberg har fremmet et forslag der de ber meg legge frem en realfagsstrategi for å fremme utvikling av realfagskompetanse og rekruttering av realfagskandidater til utdanning og arbeidsliv.

Jeg deler absolutt engasjementet til representantene for å motivere unge til både å studere og jobbe innenfor dette området. Regjeringen satser på alle fag i skolen, også realfag. Skal vi lykkes med realfag, må vi styrke elevenes motivasjon og interesse for fagene. Dette gjør vi blant annet gjennom å legge til rette for mer praktisk og variert undervisning og styrke lærernes kompetanse. Vi må tenke bredt også i rekruttering til realfag, slik at vi sørger for nok og riktig kompetanse til å fylle behovene både i dag og fremover.

Siden de første PISA-resultatene kom tidlig på 2000-tallet har det vært gjennomført flere ulike realfagsstrategier og realfagssatsinger i skolen. Samtidig ser vi at resultatene i matematikk og naturfag har endret seg lite over tid. Evalueringen av Solberg-regjeringens strategi Tett på realfag (2015-2019) viste at strategien ikke førte til merkbar endring i elevenes prestasjoner, interesse eller motivasjon for realfagene.

Fagfornyelsen og de nye læreplanene som ble innført fra høsten 2020 fikk en god mottakelse og medfører en stor endring i skolens innhold og praksis. Læreplanene ble utviklet i en åpen og involverende prosess. Representanter fra fagmiljøer fra universiteter og høyskoler innen realfag deltok gjennom hele prosessen og i læreplangruppene. Det var bred politisk enighet om innretningen i det nye læreplanverket for Kunnskapsløftet 2020.

Den nye læreplanen i matematikk legger vekt på at elevene skal bli gode problemløsere og forstå hvordan matematikk henger sammen med andre fag. I naturfag er naturvitenskapelige

metoder og tenkemåter mer vektlagt enn før og elevene skal være ute i naturen og lære gjennom lek, utforsking og praktisk tilnærming. Erfaringer fra tidligere læreplanreformer er at det tar tid å endre innhold og praksis i skolen. Tilbakemeldingene jeg får fra skoler og lærere er tydelig på at de nå må få tid til å ta de nye læreplanene i bruk.

Jeg er bekymret for at det over tid har vært en utvikling hvor elevene på mellomtrinnet og ungdomstrinnet har blitt mindre motiverte og at flere har en negativ opplevelse av læringsmiljøet. Det har også vært en økning i psykiske vansker og flere rapporterer om stress og press knyttet til skolearbeidet. Dette påvirker selvsagt også den faglige motivasjon for elevene. Jeg mener vi må tenke nytt om hvordan vi legger til rette for at elevene skal få oppleve motivasjon, mestring og læring i skolen. Dette gjelder ikke bare for realfag, men for alle fag. Regjeringen ønsker en mer praktisk og variert skole, og jeg vil i 2024 legge fram en stortingsmelding om 5.-10. trinn som beskriver hvordan mellomtrinnet og ungdomstrinnet skal bli mer praktisk og variert, og forberede elevene både på yrkesfaglige og studieforberedende utdanningsløp. Økt motivasjon gjennom en mer praktisk og variert opplæring vil også kunne bidra til at flere rekrutteres til å fortsette med realfag i videregående opplæring.

Jeg er opptatt av at vi må tenke helhetlig om barn og unges læring og dermed om lærernes kompetanse. Regjeringen fortsetter satsingen på etter- og videreutdanning for lærere og andre ansatte i barnehage og skole. Vi har blant annet økt midlene til kompetanseutvikling for alle grupper ansatte i barnehagene og vi har revidert strategien *Kompetanse for fremtidens barnehage (2023–2025)* og lansert en ny strategi for barnehagekvalitet *Barnehager mot 2030*.

Barnehage- og skoleeiere har mulighet til å styrke de ansattes kompetanse i realfag gjennom tilskuddsordningen for lokal kompetanseutvikling og ved bruk av støtte- og veiledningsressurser. I videreutdanningssatsingen *Kompetanse for kvalitet* er det fremdeles en tydelig nasjonal prioritering av fagene matematikk, engelsk, norsk, norsk tegnspråk og samisk. I tillegg har vi satt av midler til de praktiske og estetiske fagene og spesialpedagogikk. Dette skal bidra til å gjøre undervisningen mer variert og praktisk, også i realfagene. Flere lærere med spesialpedagogisk kompetanse skal gi flere barn og unge tidligere og bedre oppfølging, noe som er viktig for deres mestring og utvikling i alle fag.

Jeg har tillit til at barnehage- og skoleeiere prioriterer etter- og videreutdanning ut fra vurderinger av det lokale kompetansebehovet. Som representantene er godt kjent med, er det eierne som har ansvaret for at barnehager og skoler har nødvendig og relevant kompetanse. Samtidig støtter regjeringen opp om eiernes ansvar og vi vil lage bedre systemer for kompetanse- og karriereutvikling i barnehage og skole. Vi jobber nå med å følge opp forslagene i NOU 2022: 13 *Med videre betydning*, og vil blant annet ha dialog med partene om det videre arbeidet med etter- og videreutdanning, veiledning av nyutdannede lærere og karriereveier.

Regjeringen deler også engasjementet for mer realfag i høyere utdanning. Deler av industrien har behov for flere ansatte med yrkesfaglig og høyere utdanning og det grønne skiftet vil forsterke dette behovet. Universiteter og høyskoler tar dette ansvaret på alvor, og prioriterer forskning og utdanningstilbud for å kunne møte denne etterspørselen.

Vi har allerede kommet med flere målrettede tiltak, og det kommer flere: Vi har sørget for 40 nye studieplasser til kjernefysikk og kjernekjemi, 45 nye studieplasser til medisin samtidig som vi skjærer de 80 medisinplassene fra utdanningsløftet i 2020, men som i utgangspunktet skulle være midlertidige og skjernet teknologifagene for kutt.

Det er opprettet mange nye studieplasser innen IKT de siste årene, og dette er blant de fagområdene som vil ha prioritet når regjeringen tildeler nye studieplasser. Regjeringen forventer at universiteter og høyskoler ytterligere trapper opp kapasiteten innenfor områder med høy etterspørsel fra utdanningssøkende og fra arbeidslivet – som IT-utdanninger - og at de nedprioriterer områder med tilsvarende liten interesse. IKT-utdanninger er av de største utdanningene innen tekniske fag i det høyere yrkesfaglige utdanningssystemet.

Vi skal møte kompetansebehovene i arbeidslivet bredt. Skal vi få til dette må vi sørge for at enda flere får tilbud om utdanning og kompetanseutvikling for å møte utfordringene nå og i fremtiden, i hele landet. Attraktive tilbud innenfor realfag er viktig både for høyere utdanning, for fagskoletilbudene og for fag- og yrkesopplæringen. Den 24. mars ble Meld. St. 14 (2022-2023) *Utsyn over kompetansebehovet i Norge* lagt frem for Stortinget. Målet med meldingen er å bidra til høy sysselsetting og til å dekke de viktigste kompetansebehovene i arbeids- og samfunnslivet. Blant annet pekes det på at dimensjoneringen av utdanningssystemet skal bli mer i tråd med samfunnets behov. Regjeringen vil også legge fram forslag til ny opplæringslov for Stortinget våren 2023.

Regjeringen arbeider derfor bredt for å sørge for at vi skal ha nok og riktig kompetanse, også innenfor realfag, slik at vi skal dekke de kompetansebehovene arbeidslivet har. Vi arbeider for å øke motivasjonen til elevene gjennom å legge til rette for en mer praktisk og variert opplæring, sørger for et robust system for kompetanseutvikling der realfag er blant de prioriterte områdene og vi har lagt frem en stortingsmelding som peker på de viktigste kompetansebehovene framover og redegjør for regjeringens tiltak.

Med hilsen

Tonje Brenna

Dokumentet er godkjent elektronisk og påført statsrådens signatur